

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	16 kor. — fill.	— fill.
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor.	— fill.
Fél évre . . . 6	— fill.	Fél évre . . . 8	— fill.
Negyed évre . . . 2	— fill.	Negyed évre . . . 4	— fill.
Egy óra . . .	— fill.	Egy óra . . . 1	— fill.
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A felségjogok gyakorlása.

Irtta: **Kalmár Antal dr.**

Mi is az a királyi felségjog?

Az a nemzeti jog, amelynek gyakorlását a nemzet — a magyar szent korona révén — királyára ruházta át. Az a jog tehát az átruházás előtt mindig nemzeti jog, — de mihelyest átruházódik: nyomban királyi felségjoggá válik.

Az így átruházott jog az állami életben annak királyi gyakorlása, alkalmazása által érvényesül.

Már most határozottan megállapítható, hogy állami életünknek nincs egyetlen ágazata sem, ahol fájdalmasabb visszaélések volnának tapasztalhatók, mint a királyi felségjogoknak a gyakorlása és az életre való alkalmazása körül.

Elég itt csak reámutatnunk a király katonai felségjogainak a gyakorlására. Tudvalevőleg az 1867: XII. t.-cikkelynek 11. §-a három katonai felségjogot ruházott át a magyar királyra: a kiegészítő magyar hadseregnek vezérletét, vezényletét és belservesztését. Tudjuk azt is, hogy ezen katonai felségjogait a magyar király aképen gyakorolja, hogy a magyar hadsereg magyar nyelvét — németté teszi.

Nem kétséges, hogy a magyar király magyar katonai felségjogainak ily módon való gyakorlása határozott ellentétben áll közjogunk géniuszával és a magyar nemzet állami szuverenitásával. Erről a fontos közjogi kérdésről én egy egész könyvet irtam s most hatalmas társul szegődik hozzám Bánffy Dezső báró is, aki a „Magyar Közélet”-ben elfogadta az én közjogi álláspontomat, és azt bizonygatja, hogy a magyar nemzeti nyelv a királyi felségjogok tartalmát soha nem képezheti, tehát nem képezheti az a katonai felségjogok tartalmát sem s így a magyar királynak, a magyar nemzettől kapott magyar királyi katonai felségjogainál fogva, nincsen joga a magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni. (Ez az én állandó formulám.)

Tehát nincsen joga.

És mégis megteszi.

Mi ennek a közjogi oka? (Mert politikai ok: van egész légió.)

Ennek az a közjogi oka van, hogy a magyar nemzet 1867-ben ezen katonai felségjogok dekretálásánál azoknak mi módon való gyakorlására, kezelésére, az életben való alkalmazására nézve nem kötött ki magának sem miféle ingerenciát, és nem gondoskodott semmiféle alkotmányos korlá-

tolásról, befolyásról. Vagyis a magyar nemzetnek a magyar hadsereg vezérletére, vezényletére és belservesztetére 1867-ig legalább «de Jure» a corpus Jurisban fennálló jogai a hatvanhetes törvény által kiküszöböltetvén: ezek a katonai felségjogok, a nemzeti jogok által nem korlátozható, nem befolyásolható, s a nemzeti jogokkal nem konkuráló felségjogokká alakultak át.

Ha a vétőjogon kívül volna a magyar közjogban abszolút felségjog: az abszolút felségjogok determinációját ezekre a katonai felségjogokra is lehetne alkalmazni.

Jegyezzük meg azonban jól, hogyha ezek a katonai felségjogok abszolút felségjogok is volnának: még ezen esetben sem tehetné jogosan a magyar király a magyar hadsereg magyar nyelvét németté.

A magyar alkotmány története szerint tehát 1867-ben a magyar nemzet századok tartalmánál bőségesebben honorálta királyát felségjogokkal — és mindezt a 48-as törvények rovására.

Dekretáltunk ekkor egy új királyi felségjogot is: meg nem egyezés esetében a kvóta eldöntés felségjogát. A királynak ez az új felségjoga a törvény 21. §-ában van letéve. A legkitünőbb,

Az ostromlottak.

Maurice Level.

E napon, az ostrom harmadik napján, a kiosztáskor észrevettük, hogy mindössze husz kétszersült, hat liter víz és száz tőltény van raktáron, miből két napig lehet megélni és néhány óráig védekezni.

Minden reggel, a midőn összegyűlés órájában az alsó teremben összejöttünk, melybe a világosság csak a félig nyitott ajtón hatolt be — mert az ablakok párnákkal és matracczal voltak bedugdosva — tudtára adatott a legénységnek, hogy miképp gazdálkodjanak az eleséggel és tőltényekkel.

Az első napokon, a midőn még segédcsoportokra számítottak, egész a jóllakásig ettek, mindenki tetszése szerint vehetett a készletből, de később megkellett az adagokat szorítani.

Amidőn az utolsó konzervek elfogytak, a kétszersületeket kezdték meg és takarékoskodtak a tőltényekkel. Most pedig már elfogyott minden, csak a kegyelemre való megadás volt hátra.

Huszon voltak, mindenféle fegyvernemből: dragonyosok, vadászok, vértések, gyalogosok, mindnyájan kormosan a puskaporból, sápadt arcokkal, mélyen beesett, lázasan

fénylő szemekkel. — Volt még egy asszony köztük, kinek férje az első napon elesett, egy asszony hat naponap kisdedével.

Mindezek együtt éltek, küzdöttek és szenvedtek ez épület dűledező falai között, anélkül, hogy egy panaszos szót hallattak volna, anélkül, hogy a szabadulásba vetett reményt feladták volna és anélkül, hogy a megadásra pillanatig is gondoltak volna.

A terem homályos sarkából egy hang szólalt meg.

— Még két napig nincs miért aggódnunk. Ha így takarékoskodunk, akkor készletünk elegendő lesz 48 óráig. Addig pedig megérkezhetnek barátaink.

— Hátha kitörnénk? — szólalt fel egy másik.

Most mindenki kijelentette véleményét. A hangok összevegyültek, egymásba vágtak a felhomályban; csakhamar kiélesültek az eltérések, a meggyötört agyvellők kigyulladtak, a nélkülözések, fáradalmak, a várakozás vad haragot, a hajótöröttek őrzöngését gerjesztette fel az eleséggel katonákban.

Egy hang tulharsogta zürzavaros lármájukat:

— Ostobaság az egész. Ha kimegyünk, egy se tér közülünk vissza.

— Én is azt mondom! . . .

Ezt kezdetben kellett volna megcselekednünk. Ma már nem volna semmi értelme, jobb lesz benn maradnunk.

A társak zajongtak. A hang folytatta:

— Különbön amint akarjátok, nekem mindegy. Egy golyótól meghalni mindenesetre gyorsabb, mint éhségtől kimulni, tehát amint tetszik! . . . De nekem van egy indítványom.

— Halljuk!

— Nos, áldozza fel valaki magát közülünk, lopozzék ki az éjjel, menjen át az ellenség vonalán és igyekezzék a legközelebbi falut elérni. Itt bizonyára találkozik majd egy paraszt, aki sürgönyünket elviszi a mieinknek. Nos jól mondtam?

— Jól.

— Akkor válasszuk ki a küldönczöt. Mindegyik készséggel ajánkozott. Ekkor az asszony, ki mindeddig hallgatott, kisdedét karjaiban, sovány keblén tartva, előlépett:

— Senkise mehet innen ki, csak én. Mert először is ha a küldönczöt véletlenül elfognák, akkor egy férfi sokkal hamarabb felkelti a gyanút, mint egy nő. Azután itt husz embernek elég dolga lesz, hogy a házat megvédelmezze, míg én itt mitsem segíthetek. Ellenben a vidéket jobban ismerem,

a magyar közjogban egyedül álló olyan felségjog ez, amelynek alapján a király a magyar alkotmányos életnek Ausztriával való viszonyában mint védő, mint bíró, mint apa van jogosítva fungálni. De nemcsak jogosítva van: kötelezve is van így fungálni.

Ezen új felségjog értelmében tehát a király a magyar nemzetnek védője, bírója és apja. És ennek dacára fájdalommal és keserőséggel tapasztaljuk, hogy a király ezen felségjogát az utóbbi időben ellenünk használja föl és sohasem a mi javunkra, hanem mindig Ausztria javára dobja az igazság serpenyőjébe döntő szavát, hatalmi kardját. Ugyanis úgy a nagyemlékezetű Horánszky jeles tanulmányából, de meg magának a magyar kvóta bizottság jelentéseiből is tudjuk, hogyha van számtani, ha van gazdasági és politikai igazság: úgy az az igazság, hogy a magyar kvótát csak leszállítani lehetett, de nem emelni.

Itt azonban most nem erről akarok szólni, hanem az eldöntésnek azon módjáról, a királyi felségjognak azon törvénytelen alkalmazásáról, amely épen olyan rendszerré kezd válni közjogunkban, mint amilyen megcsontosodott kiírhatatlannak látszó rendszerré lett 1867. óta a katonai felségjogoknak abuzus gyakorlása.

A király a kvótát — királyi szavával — egy esztendőre most megint eldöntötte, illetve Magyarország és Ausztria között megállapította.

Minthogy azonban a kvóta nagyságára nézve a két szuverén állam között egyezség létre nem jött: ilyen esetben a törvény (21. §.) azt dik-

tálja, hogy a királyi döntést meg kell előzni:

1., a magyar és az osztrák kvótahizottság tárgyalásának, javaslatának

2., a magyar országgyűlés és az osztrák Reichsrath külön-külön tárgyalásainak;

3., a magyar országgyűlés és az osztrák Reichsrath egyezkedő tárgyalásainak.

És mindezek után ha az országgyűlés egyezkedései nem vezetnének dülöre jöhet csak a fejedelmi döntés.

Azonban a törvénynek ezen tiszta, világos, határozott, logikailag meg nem kerülhető, minden kétséget kizáró alkotmányos rendelkezései egy abszolút monarcha önkényével tolatnak félre s magyar alkotmányosság országutjából — a magyar alkotmányos miniszterek felelősséges aszszisztenciája mellett.

Önkény! És mindig csak önkény! „Az önkényt azonban, mint olyant nem gyűlölik az emberek — kiált föl Széchenyi „Ein Blick“-jében — mi lázítja őket, mit utálnak“, mi keserít? Az a taktika, az a kétszínűség, az az álszenteskedés az, amellyel valamit el akarnak velünk hitetni; ha pl. azt mondják, hogy van jogunk az önálló vámterülethez és látjuk, hogy nincs s van jogunk az önálló magyar bankhoz — és látjuk, hogy nincs; van jogunk a magyar hadsereghez — és látjuk, hogy nincs, van jogunk a magyar udvartartáshoz — és látjuk, hogy nincs, van jogunk a kvóta megállapításához, és látjuk, hogy nincs; tehát van jogunk a magyar alkotmányhoz — és látjuk, hogy nincs — — — az ily

manipuláció, az ily tártüffség végtére a legszelidebb vért is megtelíti a legbőszebb méreggel, mely előbb-utóbb kitör.“

Elvégre is Liviusnak van igaza: Nulla lex satis commoda omnibus est — nincs törvény, mely mindenkinek igazat ad.

A vasárnapi munkaszünet.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter legújabb rendelete folytan a vasárnapi munkaszünet, a kereskedelmi világ osztatlan öröme, megváltoztatott. E változás főként abban nyilvánul, hogy a munkaszünet általánosított és a lehetőség szerint egész napra elrendeltetett.

Ezer köszönet illeti a kereskedelemügyi minisztert e nagyfontosságú rendeletért, mert százezrek hálálkodnak, hogy megkapták a várva várt taljes vasárnapi nyugvó napot.

„Nincsen öröm. öröm nélkül“ tartja egy közmondásunk és ez jelen alkalommal be is bizonyosodott.

Az eszme, hogy mindazok, akik egész héten át a kenyérkereset nehéz és fárasztó munkájával vannak elfoglalva, a vasárnapi napot családjuk körében — menten minden dologtól és gondtól — töltsék, lélekemelő; a módozat azonban, a melyet az állam a keresztülvitelben érvényre juttat, egyszerűen boszantó.

Talán sehol a világon nem érvényesül az enyém és tied közötti különbség oly szembezőkően, mint e rendelet ama kitételénél, amely oly üzletekre vonatkozik, amelyek egyéb árucikkék elárúsítása meletett m. kir. dohány- és szivar-eladással is foglalkoznak.

Itt egész határozottan eltiltja a rendelet az egyéb cikkek eladását, ellenben megengedi az állam által monopolizált szivarok értékesítését.

Hogy mily okból kiindulva született

mint maguk; ösmerek minden utat és ösvényt és ha én innen kimegyek, egygyel kevesebb lesz a kenyérfogyasztó. Azt nem is hozom fel, hogy gyermekemet is biztosabb helyre szeretném vinni . . .

— Várjunk reggelig. Maga egy derék asszony, de kivanságát nem lehet teljesíteni.

— Nem lehet? Miért nem lehet? . . . Még ma este meg kell tenni.

Mialatt beszélt, egy gránitlöveg csapott le a háztetőre és szerte pattogó darabjainak egyike összetörte a szobában levő vizes hordót.

Az asszony folytatta:

— Ime ez az utolsó érv, most már nincs ivóvizünk. Még egyszer kérem; adják ide a sürgönyt és engedjenek elmenni.

És megsejtve, hogy e vad harcosok megalázónak tartják azt, hogy egy nőnek köszönhessék megmentésüket, hozzátette:

— Vagyis inkább ne adjanak sürgönyt. Ha nem találnak nálam semmit, akkor nem is mondhatnak semmit. A legrosszabb ami érhet az, hogy nem sikerül átjutnom . . . Láthatják tehát, hogy engem semmi veszély nem fenyeget, de annál több fenyegetné akármelyiket is önök közül . . . Ki törődik egy asszonnyal, aki visz a karjaiban . . . Ne vonakodjanak tehát . . .

A férfiak sokáig tanácskoztak.

— Legyen tehát! Ma este kibocsátjuk!

Mindenki megnyugodott. A nap elég

csendesesen folyt le. Jól rosszul betömték a tátongó lyukat a fedelén. Egy golyó által furt lőrésen egy szem tekintett ki, a közeli dombot fürkészve, honnan időnként kék füstfelleg emelkedett; majd csattanás hallatszott a falon és egy csomó vakolat hullott a szobába. Az ostromlottak nem válaszoltak, takarékoskodniok kellett a löszerez.

Esthajnalban a szél harangszót hozott az ostromlott házba. A lövések elnémultak. Világítószerek már rég elfogyott. Halkan beszéltek egymással a férfiak a sötétségben. Egy őrszem a résen kitekintve, az ellenség őrtüzeit nézte; a szoba sarkában az asszony altatta kis gyermekét. Az idő haladt, lassan, szomorúan. A távolságban trombitaszó hallatszott takarodóra . . .

— Indulni kell, — szólt az asszony.

— Tehát el van határozva? Nem akar tovább velünk maradni?

— Nem, szólt nyugodt hangon. Aztán kicsinyét egy takaróba göngyölve, zaj nélkül kinyitotta az ajtót, átment az előkerten és lehajolt, hogy alakja árnyékot ne vessen az utra; melyet a hold halvány fényével világított meg. Amint a galagonyabokrok közé ért, eltűnt az ostromlottak szemei elől.

Ment egyenesen előre, majd oldalt fordult és meggyorsította lépteit. Az ösvény rohamosan haladt lefelé; keresztül ment egy cserjésen és kiért egy kopár mezőre. Semmi nesz. Hátrafordult. A halmot már éjhomály

borítja; előtte a kialvófélben levő őrtüzek pislognak és nehéz fekete füst száll fel belőlük. Egyszerre kimért, ütemszerű lépések hallatszanak a siri csendben . . . Ez ellenség. Az asszony megáll. Kimondhatatlan óvatossággal húzza félre a takarót, mely a gyermek homlokát takarja és megcsókolja a lehunytt kis szemeket, aztán térdre bocsátkozik és csuszva-maszva igyekszik elérni a közeli ligetet.

Egyszerre megáll, előrehajtott nyakkal visszafojtott lélekzettel. Lépések közelednek. Az asszony a nedves füre fekszik . . . A lépések egyre közelednek . . . És most, a csendességben, a gyermek nyöszörögni kezd. Az ő felbeszakítja járását. Gyermekére hajolva lihegve hallgatózik az asszony, kebléhez szorítja a nyöszörgő teremést és ijedt, könnyörgő szemekkel néz reá. A kis szájából újabb sirás tör ki. Az asszony haja ég felé mered. Képzeteiben maga előtt látja a düledező épületet a dombon, melyben társai szorongva várjuk szabadulásukat, kiket a gyermek egyetlen kiáltása elveszthetne. A sirás hangosabb, élesebb lett. Az anya kétségbeesve tette remegő kezét gyermeke ajkaira. A sirás elcsendesült, de aztán ismét felhangzott. Az asszony erősebben rátette kezét, félve és könnyöregve sugta a kis nyugtalanlankodónak:

— Hallgass, lelkem gyermekem, hallgass . . .

A gyermek, mintha megértette volna,

meg az a ferde nézet, amely ily éles különbséget tesz az enyém és tied között, az nem tartom, de valószínűnek tartom, hogy ezen intézkedésnek a filléreskedő politika a rugója.

Azt hiszi talán a kereskedelemügyi miniszter ur. hogy a munkaszünet alkalmával megengedett szivar-eladás által nagyobb forgalmat fog elérni? Határozottan állíthatjuk, hogy nem. Mert minden dohányos ember, ha tudja azt, hogy délelőtti 10 órától kezdve szivart többé nem vehet, akkor annak beszerzéséről bizonyára már jóval előbb gondoskodni fog. E tekintetben tehát nem kell félni, hogy a dohány-jövedék csak egy fillérrel is megcsappana. Legfeljebb hozzá szoktatná az állam polgársának legnagyobb részét a rendszeretethez és előrelátáshoz, amely abban nyilvánulna, hogy a dohányos emberek szükségletük beszerzését nem hagyják az utolsó percze.

Helytelen az államnak ez az intézkedése már azért is, mert ő van első sorban is annak ellenőrzésére hivatva, hogy a lakosság a törvényeket és rendeleteket pontosan betartsa.

Ha már most az állam oly irányú intézkedéseket hoz létre, amelyek önként nyújtják és mintegy sarkalják a kereskedőt a törvényszegésre, akkor nem szabadna a törvény ellen vétőket büntetéssel sújtani.

Már pedig a dohányárusítás megengedése ugyszólván kényszeríti a kereskedőt a törvény be nem tartására és a mi a legnagyobb baj, megteremti a piszkos versenyt.

A kereskedői osztály legnagyobb része — az ugynevezett szatócsok — ugyanis a dohány árusítás kedvéért nyitva tartják az üzletüket egész napon át és így bizony meg- esik, hogy egyik-másik állandó vevőjüknek megnem engedett árucikkeket is kiszolgáltatnak. A szatócsok egyik része ezt kényszerűségből teszi, mert nagyon valószínű, hogy az áru ki nem adása által vevője neheztelést vonja magára és ez minden bizonyosan anyagi károsodásával fog végződni. A másik — és azt hiszem nem tévedék, ha azt mon-

elhallgatott. Az őrszem lépései mindinkább eltávolodtak. Az asszony ismét folytatta útját és dobogó szívvel mászott előre. . . . Ment . . . egyre ment . . . Végre visszafordította a fejét és már nem látta az őrtüzeket. Latván, hogy az ellenség vonalát már elhagyta, felemelkedett és eszeveszetten futni kezdett, a kövek között bukdacsolva, nem törődve azzal, hogy a tuskés galyak megszagadták arcát, hogy a kemény kövek véresre törték lábait. Futott oly remülettel, mint a ki nyomában érzi a könyörtelen ellenséget. — Hajnáhasadaskor harangszót hallott a közelből, lábai ingadoztak alatta . . . Utolsó erejének megfeszítésével von szolta magát az első házhoz és megbotlott a lépcsőn.

A lakosok ajtót nyitottak és bevezették. Szaggatott hangon kérte őket, hogy egy futár vágtasson a hadtesthez és értesítse a parancsnokot, hogy a dombon husz ember viv élethalál harcra és éhen vesz, ha ki nem szabadítja az ostromzár alól.

Egy legény lóra ugrott és elvágatott.

Ekkor két nagy könnyesepp gördült le az asszony arcán; ki most gyermekére hajolt és mosolygott . . . Minden vitézsége egy remegő gyengédségben olvadt össze édesen alvó gyermeke iránt. Meggyötört idegei dakzára mosolygott könnyei között, édes hizelgő szavakat rebegett a kicsikének, ki arcázan olyan nagyon hasonlított a csatában elesett atyjához.

Hogy megmutassa az asszonyoknak,

dom — a nagyobbbrésze már eleve is azon czélzattal tartja üzletét nyitva, hogy a vasárnap munkaszünetet üdülésre felhasználó versenytársa rovására az eltiltott cikkek eladását is rendszeresen üzze.

Mi következik most már ebből? Első sorban is az, hogy az állam törvényei kijátszatnak és erre az állam maga nyújt módot, másodsorban pedig az, hogy vagy megtartja a kereskedői osztály egy jó része a munkaszünetet és ekkor megszüntetik a piszkos versenyt, vagy pedig éppen e versenyt meggátolva czéljából lemond a pihenésről és egész héten át szakadatlanul végzi robotmunkáját.

Azt hiszem az államnak e törvény létesítésével nem lehetett az a czélja, hogy ezek közül az okok közül csak az egyiket is érvényre juttassa, hanem bizonyára az, hogy minden egyes polgárnak biztosítsa a vasárnap munkaszünetet.

A taraczk ütegek beszerzésénél filléreskedjék az állam, de ne a munkaszünet rovására akarjon meggazdagodni.

A kereskedelmi szakegyesületeknek a kereskedelmi kamarákkal egyetemben vállaltatva kellene azon működni, hogy ez a sérelmes rendelet a dohány-árusításnak munkaszünetes napokon való megszüntetésével módosíttassék.

Kardos Manó.

Khuen-Héderváry Debreczenhez.

Debreczen szabad királyi városhoz szombaton obligát államirat érkezett Magyarországon új miniszterelnökötől: Khuen-Héderváry gróftól. A mai politikai viszonyok olyanok, hogy ez az irat aligha fog a maga megszokott útján átesezni a közgyűlés tárgyszorozaton, hogy aztán az ékes szavú hódolófelirat másolatának karjai között a levéltárban aludja örök álmát.

hogy kicsikéje milyen szég, eltávolította a takarót arczáról. És a kis arcz sápadtan tünt elő a felretolt takaró alól, szemei üvegesek, ajkai szederjesek voltak.

Az asszony tojtott hangon felkiáltott: — Piczikém! . . . kelj fel piczikém! Majd az asszonyhoz fordult: — Istenem! mi ez?

De a kis szemek zárva maradtak és a felemelt fejecske élettelenül esett hátra. — Gyermekekem! Gyermekekem! — könyörgött az anya.

Örült mozdulattal emelte fel a gyermekét egész ajakáig. Egész testén kegyetlen hidegség futott végig, amidőn a halott hideg arcán ujjainak megkékült nyomait vette észre.

Ekkor úgy tetszett neki, mintha egy hosszú nyöszörgés visszhangzana a fülébe az elcsendesedett tábor közelében. Látta magát, amint ez édes nyakat összezorította, hogy elnémitsa sirását . . . és a sirás elnémult . . . teljesen elnémult . . .

Iszonyu hangon sikoltott fel: — Segítség! Meghalt! Én öltem meg! . . . Gyermekekem, mindenem, ne hagyj itt! . . .

. . . Amidőn az éjjel visszanyerte eszméletét, csodálkozó tekintete egy fehér ágyon akadt meg, mely mellett egy viaszgyertya pislogtatta bus lángját. Kis gyermeke örökálmát aludta két térdeplőasszony között és ágyudörgés hallatszott be a szobába.

Tudósítónk beszámólóla, hogy Khuen-Héderváry gróf érkezett leirataban tudatja a várossal kormányelnökké történt kinevezését. Az új kormányelnök kéri a várost, hogy új állása elfoglalása alkalmából Debreczen tartsa (!) hazafias kötelességének (!) támogatni törekvéseir.

Ez az irat, amelyen először diszeleg az új miniszterelnöknek teljességgel olvashatatlan aláírása, — első sorban is hangjának szokatlan idegenszerűségével kelt megütkezést. Valóban, ez az új miniszterelnök horvátországi stílusban kezd szólni velünk. Akárcsak mintha Zagrebuval volna dolga. Igazán, „tartsa“ kötelességének Debreczen városa, hogy az ő törekvéseit támogassa. Egy kicsit gyors paripán vágat a t. miniszterelnök ur. Egy kicsit nem ismeri Debreczen városát. E várossal, e nemes város közönségével ily hangon szót érteni egy kissé bajos lesz.

Aztán, mik azok a törekvések? Ezen sarkallik a kérdés. Mert hogy a városnak a kormányzatban és igazgatásban alkotmányos kötelessége a kormányt támogatni, az természetes. De hogy a kormány törekvéseit támogatja-e a város, vagy sem, az már Debreczen városának szuverén elhatározása alá tartozik. Sőt: sok esetben a törvény határozottan kötelességévé teszi a törvényhatóságoknak az engedelem megtagadását. Ha pl. a kormány alkotmányellenes „törekvések“-nek kíván érvényt szerezni. S miben találunk biztosítékot arra, hogy ez a kormány nem fog ilyen „törekvéseket“ fölszínre dobni?

Debreczen városa csak föntartással ígérheti meg a horvátnak támogatását. Csak a l k o t m á n y o s törekvéseit támogathatja.

S ha ezt kimondja a város, példát fog mutatni a többi törvényhatóságoknak is.

A tenger mély . . .

A tenger mély
A tenger végtelen!
Mint a valódi,
Igaz szerelem!

S bár tépje vész
És törjön habra hab,
Ha tenger volt
Patakka nem szárad!

A tenger mély
A tenger végtelen!
Mint a valódi,
Igaz szerelem!

Zivuska Andor.

NAPI HIREK.

A közgyűlés előkészítése.

A városi tanács Puky Gyula főispán elnöklésével holnap kedden d. e. 10 órakor teljes tanácsületet tart, melyen a csütörtöki közgyűlés tárgyait készítik elő.

A városházáról.

Körner Adolf tanácsnok ma megkezdte egy hóig terjedő szabadságidejét.

Bakonyi Samu állásfoglalása.

Debreczen II-ik választókerületének szeretett és fáradhatatlan képviselője Bakonyi Samu dr. tegnap, vasárnap nyilatkozott a jelenlegi válságos politikai helyzetről és kifejtette egyidejűleg az ő álláspontját és nézetét is. Délután 4 órakor jelent meg a függetlenségi körben, hol rendkívül nagy számban voltak jelen. Bakonyi felhasználva a választók és a párttagok nagyszámu jelenlétét, nyilatkozatot tett előttük. Hosszabb beszédben tárta fel a jelenlegi igazán válságos helyzetet, rámutatott az ütköző pontokra, a legnagyobb tárgyilagossággal megvilágította azokat az eltéréseket, melyek a függetlenségi pártban felmerültek és amelyek egyáltalában nem elvi különbségekből, hanem csak egy másodrendű taktikai kérdésből származnak. Kárhoztatta azokat, kik a Kossuth pártot rágalmazzák, mert az épügy, mint eddig ezután is küzdeni fog a nemzet jogaiért. Az ország nyugalma, békéje és az ország jogainak, a nemzeti vívmányok megvalósításának sikere érdekében — és ezt különösen hangsúlyozta, — ha valamikor, úgy most van arra szükség, hogy a függetlenségi párt egysége megmaradjon. Az új kormányelnök súlyos csapást akar mérni az országra. Megakarja változtatni az 1899-ik XXX. t. cikket, és ezzel megakarja fosztani a nemzetet az önálló vámsorompók felállításának utolsó reményétől is.

Kijelenti, hogy **ő ugyan a további harcoknak a híve, de meggyőződése szerint mindenek fölött állónak tartja azt az érdeket, hogy a párt egysége megóvassék, és épen emiatt semmi körülmények között az országos pártkörből nem lép ki.**

A jelen voltak lelkesedéssel és általános helyesléssel vették tudomásul Bakonyi nyilatkozatát. Többen szólaltak fel, kik mindannyian ragaszkodásuknak, bizalmuknak adtak kifejezést Bakonyi iránt és helyeselték nézetét és állásfoglalását.

Bakonyi Samunak jól esett a ragaszkodásnak, a szeretetnek eme szép megnyilatkozása, melyből újabb biztatást merített, hogy tovább is lankadatlanul küzdjön nemzete és városa érdekében.

A debreczeni siketnéma intézet igazgatója.

A siketnéma intézet, mint az ösmertes, még ez év szeptember havában megnyílik Debreczenben. A debreczeni siketnéma intézet igazgatójává a miniszter Gácsér József a váci siketnéma intézet tanárát nevezte ki. Az új igazgató ma Debreczenbe érkezett és pár napig itt lesz a szervezési munkálatok megejtése végett.

„Magyar király“ kávéházban ma hétfőn

Lukács Károly,

Magyarország leghíresebb cigány zenekara

HANGVERSENYT tart.

Hűsített kitünő kávéházi italok és gyors kiszolgálásról legjobban gondoskodik **ERŐSS JAKAB.**

Thaly Kálmán újabb kitüntetése.

Thaly Kálmán drt, városunk I. kerületének nagynevű képviselőjét, a Rákóczi kor legnagyobb történetíróját legközelebb ismét fényes kitüntetés éri. Nemrég Debreczen városa tisztelte meg magát azzal, hogy Thaly Kálmán drt a város diszpolgárai sorába emelte, most pedig Kassa város követi Debreczen példáját. A Rákóczi ereklve kiállítás megnyitása alkalmából ugyanis Kassa városa e hó 26-án diszközgyűlést tart és ez alkalommal a városi tanács előterjesztést tesz, hogy a dicső Rákóczi korszak buvárát, dr. Thaly Kálmánt válasszák meg a város diszpolgáranak. Csak önmagát tiszteli meg az a város, amelyik Thaly Kálmánt, a kitünő történetírót diszpolgárai sorába emeli.

Berger Andor esküvője.

Tegnap délután 5 órakor tartotta esküvőjét Szegeden dr. Berger Andor ügyvéd a debreczeni ügyvédi kar és a társadalom egyik legkedveltebb és legrokonszenvesebb tagja Krausz Ilona urhölgyel. — Az esküvő díszes, előkelő násznép jelenlétében folyt le. Debreczenből többen Szegedre utaztak és résztvettek a násznepben, melyre tömérdek távirati üdvözlést is küldtek Berger Andornak debreczeni barátai és tisztelői. A többi közt a következő verses távirati üdvözlést küldte neki két barátja:

Ügyvéd vagy és épen ma nincs pered,
Midőn a legszebb ügyet megnyered;
Legyen ezentul minden tárgyalásod vége:
Boldog egyezség, áldott házi béke.

Football match.

A Debreczeni Torna és Kerékpáros Egyesület tegnap d. u. 5 órakor mérkőzött az „Egyetértés“ csapatával. Városunk közönsége mindjobbban érdeklődik e gyönyörű sport iránt és tegnap már szép számu közönség nézte végig a magas színvonalon álló mérkőzést. Azt hisszük, hogy vasárnapi mérkőzésen már zsufolt tribünöket fogunk látni. A támadást mindig a D. T. K. E. vezeti és csak ritkán kerül a labda a Kerékpárosok kapuja elé. Egy sikerült leszaladás után sikerül a D. T. K. E.-nek az első félidő első és egyetlen goalját belőni. A második félidőben már hevesebb a játék és nagyon meglátszik az „Egyetértés“ csapatán, hogy fáradt és nem eleget treniroztak. A második félidőben meg 3 goalt rugnak a kerékpárosok és így az eredmény 4:0 a D. T. K. E. javára. Kiáltak a D. T. K. E. csapatából a Grünvald testvérek, Perczel és Tihanyi az Egyetértésből a hátfedezet és Möricz. A két buzgó csapat még két vasárnapi matcet rendez, melyekre különösen felhívjuk a közönség érdeklődését, mert akkorára már mindkét csapat tranirozva lesz. A math mindenkor 5 órakor kezdődik, b e l é p t i d i j n i n e s.

Birtokvásárlás.

Náray Géza, kir. hercegi uradalmi intéző Kis-Jenőről, a Debreczeni Első Takarékpénztártól megvásárolta Tasnádon a volt Jurenák-féle ezerholdas szeődemeteri birtokot.

A vadásztársulat közgyűlése.

A debreczeni vadásztársulat tegnap vasárnap délelőtt, Orosz Sándor elnöklete alatt a megyeház nagytermében tartotta meg évi rendes közgyűlését. A társulat tagjai érdeklődéssel viseltettek a közgyűlés iránt s negyvenhárman vettek részt azon. A zárszámadás megvizsgálása és a felmentvény megadása után a jövő évi költségelőirányzatot hagyta jóvá a közgyűlés. Azután elhatározták, hogy két vizsgázott vadórt vesznek fel s e miatt a tagsági díjat 16 frtról 20 frtra emelik fel. Háromszáz koronát szavaztak meg ezután azok részére, a kik a vadorzókat bejelentik, kimondta a közgyűlés továbbá azt is, hogy kétszáz koronát fordít a vadszaporításra. A közgyűlés ezutal csak jegyzőt választott s ezt a tisztséget a társulat egy buzgó tagjára Thieszen Arthurra ruházta. Végül megbízta a közgyűlés a választmányt, hogy a házszabályokat és így az alapszabályokat is dolgozza át.

A helybeli róm. kath. főgymnasiumnál

két iskolaszolgai állás lesz betöltendő. Alkalmos egyének irásban folyamodhatnak ezen állásokért, melyek közül az egyik évi 600 korona, a másik évi 500 korona fizetéssel, mindkét állás pedig külön-külön lakással és fűtéssel jár. A felszerelt folyamodványok a debreczeni róm. kath. főgymnasiumi bizottsághoz ezimezve f. évi július hó 20-áig Dr. Wolafka Nándor, v. püspök, főgymn. bizotts. elnöknel beadandók. Az állásokat f. évi augusztus hó 1-én el kell foglalni.

Megijesztett család.

Csönyán ráijesztett hozzatartozóira Kozma Lajos 20 éves szabósegéd. Tegnap délután elment hazulról és már későre járt az idő, még mindég nem jött haza. A roszszat sejtő család az ifju szobájába sietett, ahol az asztalon egy levelet találtak, amelyben azt írja Kozma, hogy mikorára levelét olvassak, már nem lesz az élők között. Levelet azzal végzi, hogy az anyja sirján találhatják holttestét. A feleletmentől reszkető család kétségbeesve kereste fel a rendőrséget, akiket rögtön mozgósítottak. A keresés azonban mindeddig eredménytelen volt és valószínű, hogy Kozma Lajos elhalasztotta a meghalást.

A Svetits intézetben

két Svetits-alapítványi hely jött üresedésbe. Ezen alapítványi helyekért, melyekkel az intézetben ingyen bentlakás, eltartás és oktatás jár, folyamodhatnak a bold. emlékü alapító özv. Svetits Mátyásné rokonai vagy keresztleányai, ezek hiányában debreczeni születésű kereskedők vagy tisztviselők leányai is. A folyamodványhoz csatolni kell keresztlevelet iskolai bizonyítványt, esetleg a rokonságot igazoló kimutatást, orvosi bizonyítványt és vagyontalansági bizonyítványt. A kellőleg felszerelt folyamodványokat f. évi július hó 15-éig Dr. Wolafka Nándor v. püspök, Svetits intézet igazgatónál be kell adni.

A cipész kiállítás.

Az augusztus hó 15-én megnyitó orsz. cipész és munkagép szakkiallítás iránt fellette nagy érdeklődés mutatkozik, a fogyasztó közönségre különösen jo hatással volt az ipartestület azon megleghangu körlevele, melyben felkértek, hogy a megszokott

czipész mesteröknél a kiállításon való kiállítás céljából czipőt rendeljenek, s ezáltal a nagyszámu czipő termékek kiállítása által a kiállítás fényét emeljék, másrészt pedig a megrendelés folytán a czipész iparosoknak módot nyujtsanak arra, hogy a kiállításon minél csekélyebb anyagi áldozattal, és minél nagyobb számu készítményekkel jelenhessenek meg. A fogyasztó nagy közönség közzül már eddig is sokan keresték fel czipész mestereiket, és eszközöltek megrendelést, hogy azonban czipészeink műzlisöket és szaktudásokat minél inkább kifejthessék, s e célból minél több idő álljon rendelkezésükre, a kiállítási bizottság ezuttal is felkéri a hazai, közelebről a helyi ipar fellendítését oly lelkesen falkaroló fogyasztó nagy közönségeket, hogy megrendeléseiket már — a közel napokban minél nagyobb számban megenni sziveskedjenek, mert csak a nagy közönség meleg támogatása mellett érhető el a célba vett szép siker. Felhívja végül a kiállítási bizottság a czipész iparosokat, hogy a kiállítási bejelentési lapokat az ipartestületnél a napokban okvetlen átvegyék s azokat kiállítva minél előbb visszaszolgáltassák.

Gyilkossági kísérlet és öngyilkosság a Péterfia-utcán.

Izgalmasjelenetnek voltak tanui ma déli egy óraker azok, kik a Péterfia-utcán jártak. Egy fiatalember, Borsy Lajos cukrász hetese rálött az öt üldöző Tóth Lajos 1. sz. rendőrré és azután ott az utcán öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos menyő Kerékgyártó Andras, ki Borsy Lajos cukrásznál hetes volt. Régebb idő óta állott Borsy szolgálatában és gazdája hűségért, szorgalmáért szerette is. Kerékgyártó huzamosabb idő óta betegeskedett és állítólag betegsége gyógyíthatatlan volt. Ma délelött levert volt, okát is kérdezték, mire kijelentette, hogy öngyilkos lesz. — A fiut megsajnálják és hogy szándéka véghezvitelében megakadályozzák, felhívták a nagytetplom előtt álló Tóth Lajos 1. sz. rendőrt vegye el Kerékgyártótól a revolvert. A rendőr a felhívásnak engedelmessé, bement Borsyhoz. Kerékgyártó azonban észrevette a rendőrközeledtét, megszökött a házból. Futásnak eredt és a Péterfia-utca felé menekült. A rendőr utána futott és az üldözés jó ideig tartott. Kerékgyártó mikor a honvédlaktanya közelébe ért, látva, hogy a rendőr sarkában van, hirtelen megfordult, előrántotta revolverét és a rendőrré irányozva rálött. Tóth rendőr idejekorán ugrott felre, így a lövés szerencsére nem értte. A másik pillanatban Kerékgyártó maga ellen fordította a revolvert és mellébe lött. Véresen terült el az utca kövezetén. A rendőr és a lövés zajára egybesereglettek hozzá siettek, bevitték egy kapu alá és az épen arra menő dr. Láng Sándort hívták hozzá. Az orvos az első segélynyújtás után beszálítottatta a kórházba. Az öngyilkos hetes álla pota súlyos, de most még nem tudni életben marad-e.

A rendőrség szervezése.

Szombaton délután folyt le a főkapitányság hivatalos helyiségében az az értekezlet, a melyet Végh Gyula helyettes főkapitány hívott egybe. Az értekezleten meg-

jelentek Jeney Miklós, Erdey István, tb. r. kapitányok, Orosz László, Szombathi János Bereczky Lajos r. fogalmazók. Fittler Jenő tb. jegyző, dr. Balkányi Ede, dr. Balkányi Emil, dr. Szalay Béla, dr. Szentpály Béni kerületi orvosok. Az ülésen elhatározták, hogy a piacvizsgálat ezután fokozottabb erővel fogja keresztülvinni s a ker. orvosok idevonatkozó munkájukat már ma megkezdik. Ezután a prostituczióra s a kerületi rendőrség központosítására vonatkozólag folytattak eszmecsérét s a gyűlés hat óra után véget ért.

Jövöheti bűnügyi főtárgyalások.

1903. Julius hó 6-án vádtanács ülés és Itélethirdetések. Julius 7-én kedden Kálmán Péter s társa ellen, lopás büntette, Kiss István s társa ellen, gondatlanságból okozott emberölés vétségért, Andirkó Imre ellen, súlyos testi sértés vétsége. — Julius hó 8-án szerdán, Vékony Mihály s társa ellen, orgazdaság büntettéért, Tóth István ellen, lopás büntette. Czibere Gábor ellen, lopás kísérlete. Kozma Imre ellen, lopás büntettéért. Julius hó 9-én csütörtökön. Keserü Sándorné ellen, súlyos testi sértés büntette, Takacs József ellen, súlyos testi sértés büntette, Mateleszku Petru Prodán ellen, királysértés vétsége.

Egy kis leány szerencsétlensége.

Sarkadi levelezőnk egy szerencsétlenül járt kis leány esetéről értesít bennünket. Szűcs János odaváló földmives másfél éves kis leánya ugyanis tegnap belefűlladt a lugba. Mosás volt a háznál és a szapulásból maradt egy tenyérnyi lug a dezsában. Tegnap jókor reggel az ember elment nap-számba, az asszony pedig egy ismerősénél kenyeret dagasztott. A leánykát kis testvéreire bízták, a kik bizonyára nem vigyázhattak a gyerekre, mert az addig játszódott a dézsa mellett, míg bele bukott fejfel lefelé s a benne lévő erős maró lugba fűllt.

Véres verekedés.

Tegnap éjjel a Látókep csárdában véres verekedés folyt le. Nagy József debreczeni lakos, aki feleségével együtt szekerem jött s csak pár percre állott meg a csárda előtt. Ez a néhány perc elég volt arra, hogy a csárdában duhajkodó józsa legények belekösenek. A bortól mamos legények botokkal támadták meg a nekik mit sem vétő párt s véresre verték. A rendőrségi őrzarat a hortobágyi malom közelében akadt a véresrevert házaspárra s beszállították a lakásukra. Az első orvosi segélyben dr. Balkányi Emil orvos részesítette őket.

Megkezdődött az aratás.

Aratnak már, hull a kalász a sarló alatt. Az ideai terméskiállítás azonban gyöngébb a tavalyinál, amint azt multkori hírünkben is statisztikailag kimutattuk. A gazdák állítása szerint a mult havi esős s hűvös időjárás nem volt hátrányos befolyással a termésre, sőt még hozzájárult ahhoz, hogy a szemek szépen kifejlődjenek és lassan megérjenek. Találkozik már ugyan itt ott leartott kisebb terület, de a főtérmenyek letakarítása most kezdődik. Az utóbbi napokban tömegesen hozták a vonatok a nagyobb banyamegyei birtokosokhoz az idegen arató munkásokat, kikkel már régebben szerződtek az arató gazdák. A mi munkásaink száma kevés hozzá, nem győzik a munkát. A szomszédos vármegyékből, de különösen felső Magyarországból nagy számmal hozzák az aratókat. Az utóbbi helyről az igény-

telen, de megbízható tótok jönnek, akik néhány éve már igen ügyes s gyors munkásoknak bizonyulnak. Perzsel a napsugar, égeti a talajt. Nagy repedések vonulnak végig rajta, nyílások támadnak a hőségtől a kégen. S a munkások ingujjra s bőszaru vászon nadrágra vetkőzödve vágják rendekbe a kalászt, mit a marokszedők halmozokba raknak. A gazda örömtől repesü szívvel nézi a kövér szemü kalászokat. Ez a remménysége, ez a vagyona, ez a mindene. S a föld jól megfizet a munkáért, ha a czudar jégverés tönkre nem silányítja, vigabb lesz a tél, nem okoz sok gondot, mi-ből lesz betevő falat. S a föld az idén úgy látszik jól megfizet, ugyan nem oly gazdagon, mint tavaly, de megteszi. A gazdának nincs sok oka panaszra. Csak aztán kiadós is legyen.

Javitó intézetből szökött gavallér.

A nagyváradi Fekete Sas fogadóba tegnap elegánsan öltözött fiatal ember szállott meg, a hol elsőrendű szobát nyitottak a számára. A fiatal ember föllépése imponált a felszolgáló személyzetnek, mely alig győzte a rendelkezéseit teljesíteni. A legfinomabb ebédet rendelte, majd délután kétlovas hintón kikocsizott a Félix fürdőbe. Itt is feltűnt pazar költsékezésével, a minek az a váratlan csattanója lett, hogy mikor a fiatal ember fizetés nélkül megugrott, a csendőrség elfogta. És ekkor kitűnt, hogy egy jó családból való komáromi fiatal emberrel van dolguk, a ki a székesfehérvári javító intézetből megszökött és az egész országban mindenfelé adósságokat hagyott hátra. Itt érte utól végzete. Az atyja kívánságára — a ki járás orvos Komárommegyében — visszakísértetik a javítóintézetbe.

Öngyilkos önkéntes.

Schultz Béla satoraljai helyi honvéd önkéntes tegnap reggel Alsóbereczki mellett szüleinek lakásán vadászfegyverrel föbelötte magát. A fegyver lövege iszonyuan összeroncsolta a fiatal ember fejét és rögtöni halált okozott. Az öngyilkos önkéntes két napi szabadságidejét töltötte otthon, tegnap elcitt kellett volna a zászlóaljjal az összpontosulás színhelyére elvonulni, ahelyett azonban végrehajtotta végzetes tettét. Öngyilkosságának okát nem tudják.

Felmetszette a hasát.

Bajáról írják: Pelikán János bikityi gazdaember tegnap részegen ért haza a szentiváni bucsuról. Otthon ismét inni kezdett és követelte, hogy cigányt hozzanak. Felesége ezt nem tűrte és küldte a részeg embert aludni. Pelikán bement a másik szobába. Alig volt azonban néhány perczig bent hevesen kezdett jajgatni. Felesége rosszat sejtve, berohant a szobába és ekkor rémületen látta, hogy Pelikán a szoba közepén vértöcsében fetreng, mert élesre fent borotvával felmetszette a hasát. Mire orvos érkezett a házhoz, már kiszenvedett.

Zóna reggeli a Frohner éttermében.

Folyton frissen csapolt sör, és Zóna reggeli, gazdag étlap szerint kapható a **Frohner szálloda** csinosan berendezett, Udvar-kert helyiségében.

A Polgári-kör tánczestélye.

A polgári-kör szombat este kitünően sikerült nyári mulatságot rendezett anagyerdei Vigadóban. Annyi szép asszony és leányt rég nem láttunk egy koszoruban, mint a tegnapi estélyen. A cigány huzta, hol szilajul, hol lassumód s a vidám parok tegnap este is Terpszikhorét kiállították ki a legkülömb muzsának. Városunk előkelőségei

közül megjelentek: Gróf Degenfeld József, Vecsey Imre, Király Gyula és Oláh Károly.

A mulatságon jelen volt hölgyek névsora ez:

Asszonyok: Pásztor Gyuláné, Erszény Andrásné, Harsányi Istvánné, Tóth Mihályné, Szabó Mihályné, özv. Szilágyi Jánosné, Teremi Gáborné, Kozma Péterné, Járai Ödöné, Nagy Lajosné, Tóth Józsefné, Écsedi Jánosné, Nyilas Jánosné, Szécsényi Istvánné, Luci Mihályné, Csarvai Sándorné, Szuhár Gyuláné, Bálint Józsefné, Szigeti Gáborné, Fésüs Lajosné, Szücs Józsefné, Tóth Andrásné, Cerék Áronné, Liptai Józsefné, Fazekas Sándorné, Miskolci Istvánné, Lechner Károlyné, Sárkány Antalné, Koroknai Lajosné, Gombos Ferenczné, Laszló Józsefné, Dalmi Istvánné, Kiss Istvánné, Posta Istvánné, Vásári Istvánné, Nagy Józsefné, Kovács Beláné, Faragó Jánosné, Kovács Imréné, Csapó Péterné, Polgári Mártonné, Böszörményi Mihályné, Sarkadi Lajosné, Burai Jánosné, Sós Józsefné, Kovács Istvánné, Székely Lajosné, Raics Gyuláné, Pósalaki Mihályné, Pongor Jánosné, Oláh Andrásné, Retezár Kristófné, Birinyi Imréné, Pethő Lajosné, Kovács Istvánné, Deák Józsefné, Imre Jánosné, Kovács Mihályné, ifj. Kiss Lajosné, Kiss Ferenczné, Ormós Istvánné, ifj. Ormós Józsefné, Sárosi Jánosné, Kiss Gáborné, Vértessy Istvánné.

Leányok: Cerék nővérek, Erszény Erzsike, Tóth Erzsike és Juliska, Szabó Eszika, Harsányi Juliska, Szilágyi Mariska, Teremi Juliska, Kovács Erzsike, Kozma Eszika, Nagy Juliska, Szécsényi Piroska, Szécsényi Gizella, Szécsényi Ilonka, Tóth Róza, Écsedi Erzsike, Luczi Erzsike, Csarvai Eszika, Szuhár Rózsika, Bálint Ilonka és Mariska, Szigeti Eszika, Fésüs Mariska, Harsányi Juliska, Szücs Eszika, Nagy Zsuzsika és Eszika, Tóth Mariska, Liptay Kata, Fazekas nővérek, Mafor Mariska, Lechner Mariska, Posta Bözsike, Koroknai Rózsika és Piroska, Gombos Eszika, Mészáros Eszika, Dalmi Erzsike és Piroska, Vásári Erzsike, Kiss Mariska, Nagy Erzsike és Mariska, Kovács Mariska, Kovács Erzsike, Faragó Erzsike, Faragó Eszika, Kovács Zsuzsika, Csapó Juliska, Polgári Erzsike, Polgári Eszika, Böszörményi Róza, Sarkadi Mariska, Burai Erzsike, Sós Zsuzsika, Kovács Mariska, Rácz Erzsike, Rácz Mariska, Tóth Zsuzsika, Pongor Erzsike, Retezár Matild, Szücs Juliska, Oláh Juliska, Pethő Róza, Kovács Erzsike, Birinyi Erzsike, Deák Juliska, Pósalaky Juliska, Szepesi Etelka, Kovács Mariska, Kovács Eszika, Ormós Rózsika, Kelemen Erzsike, Kiss Rózsika, Kovács Juliska, Vértessy Ilonka, stb.

Elfogott házasságzedelgő.

(Elzülött báró.)

Megirtuk már, hogy a bécsi rendőrségnek sikerült tegnap egy rendkívül veszedelmes szélhámot elfogni lovag Orluetzki Károly pinczer személyében, nkit mindenféle csalás miatt, de főként házasságzedelgés miatt köröz több európai város rendőrsége, köztük a budapesti rendőrség is.

Orluetzki Károly lovag, lengyel bárói családnak ifju sarja, all 25 éves és mindenek dacára a legnotóriusabb szélhám fajtaból való. Szülei elbaltak ugyan, de él Bécsben egy dús gazdag bátyja, akinek rengeteg keserűséget okozot, a javithatatlan csavargó természetű ember.

Orluetzki 17 éves korában — akkor még anyja élt — anyja komornájával egy 26 éves feltűnően szép leánnyal viszonyt folytatott, amiből egy gyermek is szüle-

tett. A gyermek titokzatos körülmények között meghalt, úgy, hogy a hatóságok megindították az eljárást a fiatal báró és kezeje ellen. De nem tudtak semmit bebizonyítani ellenük.

A báró apját ez annyira elkésérítette, hogy beteg lett. A család kitagadta a könnyelmű fiút, aki már akkor a legkellemetlenebb csinyeket követte el.

A kitagadott fiu ezental keresve-kereste az alkalmat, hogy komisszagokat kövessen el. Bosszúból tette, hogy kitagadták. Bécsben egy Krausz Vilma nevű énekesnővel állt össze, a kinek házasságot ígért és akitől ennek révén 2000 koronát esalt ki. A leány egy szép napon meguuta a várokozást és feljelentette a bárót, de ez megszökött.

Elment Münchenbe és ott beállt egy sörösarnokba pinczérnek. Bátyja időközben értesült, erről és hogy nevét újra meg ne hurcolják, visszazette az énekesnőnek a 2000 koronát, mire ez a panaszt visszavonta. Öcsésének pedig akinek még volt 15.000 korona vagyona, kifizette ezt az összeget, hogy nyisson üzletet és legyen önálló.

A báró ezt a pénzt átvatta, de könnyelmű nők társaságában egy hónap alatt elverte. A hónap leteltével egy árva garasa sem maradt. Ekkor újra csalashoz fogott. A milleniumi kiállítás ideje alatt Budapestre jött és francia tolmácsi állást vállalt egy szállodában.

Mint ilyen megismerkedett egy gépirónővel, akinek 1500 korona készpénze volt a takarékpénztárban. Ezt a pénzt kiesalta a leánytól azzal az ürüggyel, hogy kocsmát nyit és amint az esküvő napja előtt a pénz kezében volt megugrott. Elszökött úgy, hogy többé még azt sem tudta meg a szegény leány, hogy merre szökött. Pedig nemcsak anyagilag, de erkölcsileg is tönkre tette. A szegény leány anyja lett és a legnagyobb nyomorba jutott. Most valahol vidéken nyomorog.

A szélhámós a kiesalt penzből vidéken egy ideig lumpolt és aztán megint Németországba utazott, ahol becsavarogta az összes városokat, mindenütt csalásból tartva fenn magát. Bécsben most a rendőrség felismerte és gyűjti ellene az adatokat.

Szerelmi dráma a bérkocsiban.

Különös szerelmi regény végső akkordja játszódott le tegnap Temesváron a gyár városban és a mi még különösebb, az eset egy robogó bérkocsiban történt.

Jankulov Marko évckkel ezelőtt a temes-rékási közs. jegyző szolgálja volt. Ott megismerkedett Springhardt Mária szakácsnővel és csakhamar szerelmi viszony fejlődött ki köztük. Jankulov Versecré költözött kedvesével, ainek megtakarított pénzén koresmát nyitott. Az üzlet azonban sehogy sem ment és mikor önkrejutottak, Jankulov elhatározta, hogy tudat a kedvesén. Rábészélte, hogy költözzenek át Temesvárra, hol a Gyár városban már lakást is bérelt ki. Jankulovnak azt volt a terve, hogy a leányt itt lerázza nyakáról.

Tegnap délelben érkeztek meg és a 9. számú egyfogatu bérkocsira ültek, melyre Jankulov föltette a kedvese kofferjét. Mikor a gyár városi román templom elé értek, Jankulov kidobta a kocsiból a leányt, a ki az esés folytán súlyos sérüléseket szenvedett és vértől borítva terült el a kövezeten. A kocsit e közben tovább vágatott.

A leányt a gyár városi telekbíróságra, onnan pedig a városi közkórházba szállított-

ták. A rendőrség sürgöny útján értesítette a csendőrőrsöket, minek folytán Jankulovot elfogták Temes-Rékáson.

Kik akarnak postatisztek lenni.

— Pályázat. —

A m. kir. posta távirida és távbeszélőnél betöltendő 108 gyakornokjelölti állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állásokra az 1883. évi I. ső törvényezikk 14. § sa értelmében azok pályázhatnak, akik középis. olát, vagy ezzel egyenrangú más tanintezetet érettségi vizsgával sikeresen elvégeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok.

Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal fedelhetetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta és távirida szolgálatra testileg alkalmas voltukat igazolni tartoznak.

Továbbá azok, kik a középiskolat az 1902/903-ik tanévet megelőzőleg végeztek, kötelesek hiteles módon azt is kimutatni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve mivel foglalatostkodtak.

A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta és távirida igazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt.

A sajátkezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal fölszerelt kérvények a már közszolgálatban állók által felettes hatóságuk, közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabíró vagy polgármester útján folyó évi július hó 31-ig, a szerint, ahol alkalmazást óhajtanak nyerni a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrabbi posta és távirida igazgatóságokhoz nyujtandók be.

Az említett határidőn túl érkező folyamodványok csak az esetben fogadtatnak el, ha a kitűzött határidőig pályázók kellő számmal nem jelentkezének.

A pályázók közül kiválasztottak az illető posta és táviridaigazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, a ki azután felfogadásuk iránt határoz.

A feifogadott posta és távirida gyakornok jelöltek eskü helyett ezt pótló fogadalmat tesznek, két (2) korona napidíjban részesülnek s a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba:

1. Állásukat az illetékes posta és táviridaigazgatóság felhívására, folyó évi szeptember hó 1-én, vagy ha az igazgatóság másképp rendelkeznek, ehhez képest elfoglalni tartoznak.

2. Kötelesek a posta és táviridaigazgatóság által kijelölendő hivatalnál, melynek fegyelmi hatósága alatt állanak, a posta és táviridakezelést gyakorlatilag elsajátítani s ott rendes szolgálatot teljesíteni.

3. 1904. évi szeptember hó 1-re saját költségükön Budapestre, illetve Zágrábba helyeztetnek át a posta és távirida-tiszt képző tanfolyam hallgatására.

4. A posta és távirida tisztképző tanfolyam tartama alatt, mint annak rendes hallgatói, a tanfolyami szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat s a beiktatási és tandíjakat, ha csak ezek alól föl nem mentetnek, fizetni kötelesek.

5. Napidíjaik élvezetében a tanfolyamnak 10 óra terjedő tartama alatt is megmaradnak, de ennek fejében a tanfolyam székhelyén levő posta és távirida igazgatóság rendelkezése szerint szabadidejükben gyakorlati szolgálatot teljesíteni tartoznak.

6. A kik ezen feltételeknek eleget nem

tesznek, vagy a kiknek magaviselete, avagy megbízhatósága kifogás alá esik, valamint azok is, a kik a posta távirtda és távbeszélő szolgálatra mások miatt alkalmatlannak találtnak: a szolgálat, illetve ezen próbaképeni alkalmaztatás alól minden további igény nélkül egyszerűen felmentetnek.

7. Azok viszont, a kik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen beválnak, a posta és távirtdatisztképző tanfolyam szabályszerű elvégzése s a posta és távirtdatiszti alapvizsga sikeres letétele után, posta és távirtdagyakornokká neveztetnek ki az 1893. évi IV. törvényczikk 11 ik § ában megállapított segélydíjjal, azaz ha felsőbb tanintézetet végeztek, évi 1000 korona, különben pedig évi 8000 korona segélydíjjal; a posta és távirtdaképző tanfolyam szabályzata által előírt szakvizsga sikeres letételével pedig minősültséget szereznek posta és távirtda tisztviselői állásokra.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (19.)

Irta: **ifjabb Móríc z Pál.**

(Az első kurucz ágyuk.)

Az első kurucz ágyukat Kálló várában szerezte Rákóczi. Tüzes ijjal gyújtották fel a várost. Rákóczi lengyelei és oláhjai, mire a lakosság maga kényszerítette a német várparancsnokot a vár feladására. Az őrség a Rákóczi pártjára esküdött. Négy kis ágyút és néhány mázsa löport foglaltak itt. Ez képezte a kurucz tüzérség első magvát; de nagyobb volt ennél az a siker, hogy Kállóvár elestének a hírére a hajduvárosok, a jól fegyverzett erős hajduk mindnyájan a szabadság és Rákóczi aranyos zászlói alá esküdtek. Sok-sok ezer kitünő, vitéz, tapasztalt fegyveressel növekedett így a Rákóczi népe.

(További diadalok.)

E közben a nemes Illosvay testvérek Huszt várát foglaltak el, Bercsényi a váradoszi róczvárost gyújtotta fel s a felfuvalkodott vadraczokat hányatta kard élére. Ezernyi rócz pusztult el akkor, mint mondják: hétezer fegyveres rócz, köztük Kiss Balázs a híres császárpárti rócz vezér. Nagy Bercsényi Miklósnak meg ez volt a beköszöntője. Somlyó a várát is elfoglalta a vén kurucz ezredes Szöcs Janos, Tököly egykori vezére. Nagy-Károlyvár is Rákóczi kezére került. A várakban talált német őrség mind átesküdt a hűségre . . . Sőt már még Erdélyben is a Rákóczi pártjára állottak a székelyek. Oitan a fejedelmi ágyból származó Bethlen vezrelte a székelyeket a vad zsarnok Rabutin császári generális ellen. Így buzdította a székelyek keménykaru, fegyverhordó népét:

— Atyámfiak, hát nem tudjátok ki az a Rabutin? . . . Kérdezzétek meg a tömlöcztartót, a hóhért, a cigányokat, magát a sok rabot, akkor megtudjátok ki volt — Rabbáttón! . . .

Azt felelte erre a sok, nyakas székely:

— Éljen a szabadság! Éljen Rákóczi! A megindult néparadatot nem bírta többé a vasas német visszazoritani, sőt vérebe gázolta Rákóczi népe az egykor oly elbizakodott, oly kevély, oly zsarnok osztrák zsoldos hadat.

(Károlyi Sándor is felcsap kurucznak.)

A dnlhai győző, az aranyos Rákóczi zászlók első meghódítója, a büszke szat-

mári főispán jómaga is kuruczoknak csapott fel, midőn ugyanis a Rákóczi zászlókkal Bécsben kicsufolták, utját Kassa felé vette az elkeseredett főúr, mivel Nagy-Károlyha már nem mehetett vissza és a kassainémet főkapitánynál keresett szállást, de így utasította el a német:

— Sajnálom a főispán urat, de magamnak is szűk a lakásom.

— No jó, gondolta Károlyi, akkor majd oda megyek, ahol szállást adnak. És utját vette Tokajba Bercsényihez! Ott tárt karokkal fogadták. Rákóczi a bivalynyaku jászknok vezérévé nevezte ki a büszke főurat, aki már december végén betört hadaival Ausztriába. Bécs alatt lobogtatta a kurucz zászlót. Ezerszer és ezerszer visszafizette neki az osztrák az aranyat, amit dolhai küzdelme után a bécsi vámos követelt a büszke főúrtól. De százszorosan fizetett azért a csufságért is, melyet az osztrák miniszterek ejtettek rajta. Bezzeg rettegetek most ezek a Rákóczi zászlótól, a kurucz-tárogató riadásától. Hogyne! Még a labancz Károlyi is oda állott a kuruczok sorába.

(Kuruczok mindenfelé.)

Tokaj várát megszállották, majd Szolnok várát is megnyerte Rákóczi. Szolnok alatt a hajduk 3000 róczfegyverest gyilkoltak le. Ott veszett köztük Kiba róczkapitány is.

Károlyi példája után az öreg Senyei István báró is a Rákóczi pártra állott. Régi tapasztalt vitéz. Borbály Balázs, Oeska László a Vág vízébe itatták szellőnél gyorsabb kurucz lovukat. Orosz Pál Erdély széleit vivta, sőt a dunántul is keztek verni a Rákóczi párti vitézek a rézabroncsba foglalt törökdobot. A derék szepesi németek is a fejedelem pártjára állottak. Ha még Andrassy György, a barátból vedlett dervis generális, nohát ő is olyan kuruczvitéz volt, ha csak nevét is hallotta a német, menten bujt, szaladt. Mert György barát buzogányt adta a németre az utolsó ke-

netet . . . Fejét vesztette a labancz! Hideglelést kapott a nagy ijedségtől a német; mint gazdag eső után a virág, akként tamadt a patyolat kuruczság mindenfelé a szép magyar földön.

(Folyt köv.)

Mig a legutóbbi időkig **egyetlen víz sem** volt egészen biztosan **adagolható** a **vérvörösben, szivbajban** és **asthmában** szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

„MARGIT“
gyógyforrás Margittelep, Beregmege

vize ajánlatos fogyasztásra, amely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek betegségeiben** a legjobb víz, hanem a legkitünőbb **borvíz** s enyhén sós ize miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is a legszívesebben veszik magukhoz a **gyomor** és **légsóhurutos** megbetegedéseinél.

Országos főraktár:

ÉDESKUTY L. Budapestben,

Cs. és kir. udv. szállító.

— **Ásványvíz nagykereskedő.** —

Kapható mindenütt.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos új mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos új mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

3286—1903.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a város határában levő mezei dülő utak kitűzéséhez és állandósításához szükséges mintegy 2000 (kettőezer) db. fagyálló kemény kőből készült 1.00 m. hosszú 15—15 csm. vastag oszlop biztosítására írásbeli zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdet.

Felhivatnak mindazok, kik ezen versenyárgyalásban résztvenni kívánnak, hogy ajánlataikat összegük 5 %-ának megfelelő bánatpénzzel vagy óvadékképes értékkel felszerelt zárt írásbeli ajánlataikat Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalához **1903. évi július hó 25. d. u. 5 óráig** nyújtásuk be.

A szállítandó oszlopok rajza s a részletes ajánlati feltételek Debreczen sz. kir. város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A beérkezett ajánlatok 1903. évi július hó 26-án d. e. 10 órakor a városháza nagytanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Debreczen sz. kir. város tanácsa fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon válasszon esetleg azok mellőzésével az oszlopok beszerzése iránt tejszése szerint intézkedhessék.

Debreczen, 1903. jun. 22.

A városi tanács.

Kopir könyvek

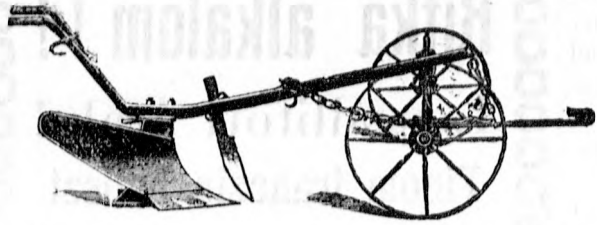
szabadalmazott, kitehető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára

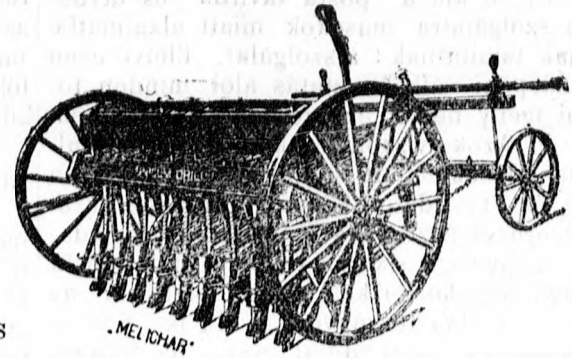
kir. szab. vetőgépyára.

Bizományi gépraktára :

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám,

Ajánlja : Hollingsworth szénagyűjtőt,

a nagytőzsde udvarán.

elpusztíthatlan pánczél kormányu, tégely aczélféjű EKÉIT, hirneves

UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek !

Előzékeny kiszolgálás ! Képvisező : **RAHMER SÁNDOR.**

Boros Testvérek

nőidivat áruházában
Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Jó Sefírek, Batisztok, Vász- Olesó
Olesó nak, Szőnyegek, Fügő- Divatos
nyók, Ágyterítő, Pipere
czikkek.

Czimzéseket,

német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkálatokat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadói-vatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimen.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, indich voilé, douchesse szaténok, és mindenemű jó mosó kartonok, himzett batistok, piqué ujdonságok, továbbá Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak, valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű chifonok, esikós jegyű havasi vásznak, Szepességi Damas' asztalneműek, törülközők, ágyhuzatokra való vászon kanavásznak, zephírek, ágy és asztal terítők, csipkefüggönyök, paplanok, továbbá mindennemű menyasszonyi kelengyék pontos összeállítását elvállalom szolid olesó, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Nádudvary Lajos.

Vágó Andor-féle üzlet, főtér a nagy tőzsde mellett.

Tisztelt gazdaközönség ! zsákok és ponyvák

legolesőbb bevásárlási forrása

Grünberger Ignátz

zsák és ponyva-kölcsönző üzlete

DEBRECZEN, Batthyányi-utca 4. sz.

A debreczeni

Első Temetkezési Egylet

mint helyi érdekű kultur intézmény

legközvetlenebb és legevidensebb célja az, hogy szegénysorsu családokat egyes tagjaik elhalálása esetén segélyben részesítsen. Tagjai közül az eddig elhalt 13 halott után fizetett ki díjakat, számos előismerő levelek s köszönő nyilatkozatok tanuskodnak egyletünk czélszerű üdvös voltáról.

Tagok mindez ideig vételnek fel.

Beiratkozás a pénztárban főtér, Varjassy Gyula ur kosárkötő üzletében (Arany Bika kávéházzal szemben.) Valamint Vértessy János egyleti eljáró s pénzbeszedőnél.

Felvilágosításokat nyújt dr. Király Péter ügyész igazgató ur Piacz-u. 46 sz. a. ügyvédi irodáján, továbbá Iklódy János igazgató Csapó-u. malomköz 3 sz. a., hol beiratkozások is eszközöltenek.

Uj tagok az eddigi 13 halott után díjakat nem kötelesek fizetni.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerertáramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.
Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerértára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostárai szemben.

4972—1903. sz.

Hirdetmény.

A debreczen—Egri trvh. ut 36.09 szakaszán levő kishortobágyi hid 5452 k. 72 f. összeg erejéig engedélyezett munka helyreállítása kivitelének biztosítása czéljából az 1903. évi július hó 21-ik napjának 10 órájára az alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek a debreczeni kir. adóhivatalnál) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a debreczeni m. kir. állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1903. jun. hó 29-én.

Rásó Gyula

kir. tanácsos, alispán.